

ГВОЗДЯК Петро Ілліч

Випускник
хіміко-технологічного
факультету (1957 р.)

Головний науковий співробітник
Інституту колоїдної хімії та хімії води
ім. А. В. Думанського НАН України

Доктор біологічних наук, професор,
академік Академії інженерних
наук України. Лауреат Державної
премії України в галузі науки і техніки

Прийшов у світ 1 листопада 1936 року у старовинному селі Стенятин на прадавній українській Холмщині. Батько, Ілля Йосипович, закінчив лише сільську школу, проте був мудрою і врівноваженою людиною. Казав, наприклад: «Головне у вихованні дітей — щоб вони були веселі». Мама, Олександра Андріївна, з відзнакою закінчила у 1918 р. педагогічну семінарію в Петрограді, працювала вчителькою, а коли в Польщі настали часи «санації», не схотіла відвідувати костюл і опоялячитися, тому стала звичайною селянкою.

Коріння прадіда по батькові губиться у словацьких лісах. Мамино діда Щура Василя заголили у москалі на 25 літ, але він повернувся із Кримської війни 1855 р. кавалером Георгіївського хреста, прослуживши «всього» 17 років, бо 8 місяців оборони Севастополя зарахували йому за 8 літ.

Після масового переселення українців із Польщі до СРСР 1944 р. Гвоздяки опинилися на околиці Львова, де мати знову стала вчителювати. Старший із трьох братів, Іван, закінчив Харківське пожежне училище, а середній Ростислав і найменший Петро — хіміко-технологічний факультет Львівської політехніки.

П. І. Гвоздяк вважає, що йому по життю щастило на хороших і розумних людей. До групи «БВ» більше половини студентів було зараховано як медалістів, тож вони успішно склали екзамен і згодом стали справжніми професіоналами. На Харківському заводі харчових кислот, де почалася трудова біографія Петра Ілліча, працювали молоді роботящі люди. В Харківському науково-дослідному хіміко-фармацевтичному інституті, де Петро Гвоздяк провів 10 років, інтенсивно і самовіддано «гризли науку» дружні, честолюбні «воєнфаківці», які охоче прийняли юного «західняка» до своєї когорти. Амбітні науковці відділу мікробіології очищення води Інституту колоїдної хімії та хімії води НАН України, в якому Петро Гвоздяк працює вже понад 40 років, своєю напруженою і водночас вільною працею досягли офіційного визнання з боку Президії АН СРСР як провідного у Союзі відділу в своїй галузі.

Зустріч випускників 1957 року

Із безмежною теплотою згадує Петро Ілліч своїх наставників: у Львові — проф. Д. К. Толопка, в Харкові — проф. Д. Г. Колеснікова, в Києві — проф. М. М. Ротмістрова. Усі вони поважали вибір учня, усвідомлюючи, що творчість не терпить примусу, тому надавали Гвоздюку повну свободу, яку він цінував. У Харкові П. І. Гвоздяк створив перший у СРСР лікувальний ферментний препарат мікробного походження «Ораза», в Києві відкрив «електроутримання», розробив і науково обґрунтував нову біотехнологію очищення води — «біоконвеєр», оприлюднив «біологічні аномалії води», започаткував і розвиває новий напрям у науці — біохімію води, вважає за необхідне відновлювати якість зужитої води перед скиданням її у водойми, не застосовувати агресивні хімічні реагенти і потужні фізичні чинники у водопідготовці, а в одержанні питної води використовувати пробіотичні бактерії.

Відділ мікробіології очищення води ІКХХВ НАНУ

Не без впливу Петра Ілліча його найближчий товариш і однокласник, також випускник Львівської політехніки 1957 р., бурильник із понад 30-річним стажем І. М. Капарник перейнявся проблемами захисту довкілля від антропогенного забруднення і 1990 р. організував у Полтаві природоохоронне підприємство «Екологія», працівники якого втілюють новітні наукові розробки у практичну охорону водного басейну. Ігор Капарник разом із Петром Гвоздюком і колегами стали лауреатами Державної премії України в галузі науки і техніки (2000). Тепер справу батька успішно продовжує син Андрій Капарник, долучається до неї й онук Микола.

Петро Ілліч не перестає дивуватися улаштуванню всесвіту й мудрості природи. В житті він визнає дві найбільші цінності: свободу і любов. Бажає, щоб на його надмогильній плиті було викарбовано: «Жив у любові. Уникав шаленств цього світу».